

1. INNLEDNING

1.1 Generelt

På basis av en samarbeidserklæring undertegnet 29. mars 1996 har forhandlinger om inngåelse av en frihandelsavtale mellom EFTA-landene og Makedonia pågått fra juni 1999 frem til parafering i Genève den 11. mai 2000.

Avtalen ble undertegnet i Zürich den 19. juni 2000. Norges bilaterale avtale med Makedonia for landbruksvarer (landbruksprotokollen) ble undertegnet samme dag.

For EFTA-landene har hovedformålet med frihandelsforhandlingene vært å støtte opp om den økonomiske reformprosessen, medvirke til omlegging til markedsøkonomi og integrere de nye demokratier i regionen i europeisk samarbeid. Frihandelsavtalen anses å være et bidrag til iverksettelsen og gjennomføringen av EUs stabilitetspakt for Sørøst-Europa. Stabilitetspakten ble undertegnet i juli 1999, og har som formål å fremme utviklingen av blant annet demokratiske politiske prosesser, bidra til politisk og økonomisk samarbeid i regionen, og styrke grunnlaget for en sunn markedsøkonomi. Frihandelsavtalen og den bilaterale landbruksavtalen er to atskilte avtaleverk, men må ses på under ett som et samlet forhandlingsresultat, bl.a. i relasjon til WTO.

Avtalene er behandlet og inntatt som vedlegg til Stortingsproposisjon nr. 31 (2000-2001).

Stortinget har samtykket i at avtalene kan tre i kraft. I samsvar med Stortingets vedtak, er Toll- og avgiftsdirektoratet bemyndiget til å iverksette de tollreduksjoner og øvrige tolladministrative tiltak som følger av avtalene.

1.2 Ikrafttredelse

Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Makedonia settes i verk med virkning fra 1. mai 2002.

Landbruksavtalen mellom Norge og Makedonia settes i verk fra samme dato.

Varer innført til Norge den 1. mai 2002 og senere, som ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesbevis kan dokumenteres å være opprinnelsesprodukter fra Makedonia i henhold til disse avtalene, og som fyller de øvrige vilkår som er fastsatt i avtalene, kan innrømmes preferansetollbehandling fra 1. mai 2002 i samsvar med de tollsatser som følger av de avtalte konsesjoner.

Frihandelsavtalen iverksettes den 1. mai 2002 også i Makedonia og hhv Liechtenstein og Sveits.

Frihandelsavtalen vil bli iverksatt senere for Island. Direktoratet vil orientere om dette så snart iverksettingsdato er klarlagt.

1.3 Tolltariffen – preferansetollsatser

De preferansetollsatser som følger av de her inngåtte avtaler med Makedonia, vil være gjeldende i TVINN fra 1. mai 2002. I tolltariffen gjeldende fra 1.1.2003 vil preferansesatsene for varer med opprinnelse i Makedonia inngå i "grønt vedlegg" til tolltariffen sammen med preferansetollsatserne for de øvrige avtaleland.

1.4 GSP-systemet

Makedonia har fra 29. oktober 1993 vært akseptert som mottakerland for tollpreferanser i henhold til Det norske GSP-systemet - som gir visse tollpreferanser for varer med opprinnelse i utviklingsland. Ved at Makedonia og EFTA-landene, for Norges vedkommende med virkning fra 1. mai 2002, iverksetter en gjensidig forpliktende frihandelsavtale, opphører GSP-systemet overfor Makedonia.

Imidlertid, for å unngå praktiske problemer for varer som allerede er underveis fra Makedonia til Norge er det bestemt at Det norske GSP-systemet skal gjelde parallelt med frihandelsavtalen i en overgangstid på 3 måneder. Dette innebærer at varer med opprinnelse i Makedonia som innføres til Norge under dekke av et GSP-sertifikat Formular A skal kunne tilstås GSP-preferansetollbehandling inntil 1. august 2002.

Fra dette tidspunkt skal kun frihandelsavtalens (og landbruksavtalens) bestemmelser gjelde.

1.5 Praktiske tiltak

Direktoratet arbeider for tiden med et prosjekt for konsolidering av alle de eksisterende frihandelsavtalene. Dette vil resultere i at de (grønne) håndbøker som tidligere er laget og distribuert for andre frihandelsavtaler tas ut av bruk. Det vil således antakelig ikke lages en egen håndbok beregnet på preferansesamhandelen mellom EFTA-landene og Makedonia. Dette iverksettingsrundskrivet ("Melding

fra direktoratet") er imidlertid så omfattende og inneholder også en del av avtalens tilhørende vedlegg, slik at i denne publikasjon gir fullt ut grunnlag for vurdering av eksportvarers opprinnelsesstatus og de tollpreferanser som slike varer vil være berettiget til ved innførsel til hhv Makedonia eller Norge.

Direktoratet har for øvrig tidligere (allerede primo januar 2001) distribuert et antall av Stortingsproposisjon nr. 31 (2000-2001) til distriktstollstedene. Proposisjonene kan benyttes av Tollvesenet som oppslagsverk ved eventuelle spørsmål fra publikum, ved tollbehandlingen eller i verifikasjonssaker. Proposisjonen inneholder bl.a. hovedavtalen, samtlige varelister, bestemmelser vedrørende tollavtrapping og restriksjoner samt opprinnelsesregler.

Tollvesenet bes veilede norske eksportører, importører og speditører/transportører på beste måte, bl.a. ved utdeling av dette særtrykk av "Meldinger". Avtalene blir offentlig kunngjort av Utenriksdepartementet etter vanlig prosedyre. Norske eksportører og andre næringsdrivende kan også bestille enkelteksemplarer av proposisjonen ved henvendelse til Akademika, avd. for offentlige publikasjoner (tlf. 22 11 67 70). Toll- og avgiftsdirektoratet har også noen eksemplarer liggende for utdeling etter behov. Tollvesenet må på forespørsel kunne gi norske eksportører opplysninger om bl.a. avtalens vareomfang og hvilke opprinnelsesregler som gjelder for konkrete produkter beregnet på eksport fra Norge til Makedonia, jf etterfølgende avsnitt.

2. AVTALENES INNHOLD

Frihandelsavtalen EFTA-Makedonia

Frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Makedonia er bygget over samme lest som de fleste av EFTAs øvrige avtaler med tredjeland. Avtalen består av i alt 41 artikler samt 6 vedlegg og 4 protokoller som er integrert i avtalen. Det er også undertegnet en tilleggsprotokoll - en "Record of Understanding".

Av frihandelsavtalens (EFTA-avtalens) ulike vedlegg og protokoller nevnes her:

Vedlegg I

spesifiserer de produkter innenfor HS-kapitlene 25 – 97 som ikke omfattes av frihandelsavtalen.

Vedlegg II

spesifiserer vareomfang og tollavtrapping mv. for fisk og andre marine produkter som omfattes av frihandelsavtalen.

Vedlegg III, Liste A og B

spesifiserer tollavtrappingen over perioder på hhv 6 og 9 år for visse sensitive varer ved innførsel til Makedonia.

Vedlegg IV

spesifiserer i en tabell for hhv import og eksport enkelte varer som Makedonia i en overgangsperiode på 4 år kan anvende import-/eksportrestriksjoner for.

Protokoll A

gir i Tabell II, III, IV og V oversikt over hvilke bearbejdede landbruksprodukter som omfattes av frihandelsavtalen. Systemer for råvarepriskompensasjon kan anvendes for disse produkter. Tre varekategorier nevnt i Tabell I omfattes også av avtalen.

Protokoll B

omfatter opprinnelsesreglene i frihandelsavtalen, herunder de integrerte vedlegg som omfatter bl.a. listeregler (prosessregler) og mønster for opprinnelsesbevis.

Norge/Makedonia-avtalen for landbruksvarer

I tilknytning til frihandelsavtalen har det enkelte EFTA-land parallelt forhandlet frem bilaterale avtaler (protokoller) for handel med basis-landbruksprodukter (landbruksråvarer).

Den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og Makedonia er inntatt som særskilt vedlegg til Stortingsproposisjonen. Denne avtalen, som således kun gjelder mellom Norge og Makedonia, omfatter vesentlig preferanseberettiget innførsel til Norge. Kun to vareposter (ost og akevitt) gjelder eksport fra Norge til Makedonia. Landbruksavtalen inneholder varelister (konsesjoner) og et eget sett av opprinnelsesregler.

Tollmyndighetenes forpliktelser

Avtalepartenes tollmyndigheter har rett og plikt til å kontrollere at tollpreferanser kun blir innrømmet (beregnet) i samsvar med bestemmelsene i de to omtalte avtalene samt at andre tollmessige forhold blir

overholdt. Vareomfanget i de to avtalene fremkommer av dette rundskrivet.

Preferansetollbehandling ved innførsel til Norge kan bare innrømmes (deklarereres og beregnes) for varer med såkalt frihandelsstatus (dvs "opprinnelsesprodukter") som det foreligger tilfredsstillende opprinnelsesbevis for. Preferansesatsene utgjør som nevnt foran en integrert del av den norske tolltariffen ved at disse tollsatsene er innarbeidet i TVINN og i såkalt "grønt vedlegg" fra 1. januar 2003.

Ved eksport fra Norge av varer som er preferanseberettiget i henhold til denne frihandelsavtalen skal Tollvesenet i samsvar med fastlagte rutiner attestere varesertifikater EUR.1 og ellers kontrollere at slik attestasjon og annen utstedelse av opprinnelsesbevis skjer i samsvar med avtalens bestemmelser. Tollvesenets kontroller kan foretas på eksporttidspunktet for varene eller i etterhånd. Tollmyndighetene har rett til å kontrollere firmaenes regnskaper og alle forhold omkring de produkter som det er utferdiget opprinnelsesdokumentasjon for under denne avtale.

Tollmyndighetene i avtalelandene skal gjensidig informere hverandre om bl.a. resultater fra slike etterkontroller av opprinnelsesbevis foretatt etter anmodning av kompetente myndigheter i en annen avtalepart.

3. FRIHANDELSOMRÅDET - EFTA/Makedonia

I følge avtalen omfatter frihandelsområdet alle EFTA-landenes territorier (tollområder) og Makedonia, dvs følgende landområder:

Island, Liechtenstein, Norge, Sveits og Makedonia.

Svalbards territorium er omfattet av avtalens geografiske virkeområde for så vidt gjelder bestemmelser relatert til handelen med varer (ikke tjenester).

Den bilaterale landbruksavtalen gjelder som nevnt ovenfor kun mellom Norge og Makedonia for innførsel av såkalte basis-landbruksvarer til hhv Norge og Makedonia.

4. VAREOMFANGET

Frihandelsavtalen omfatter med få unntak handel med industrivarer, bearbejdede landbruksprodukter samt fisk og andre marine produkter. I hht artikkel 2 i frihandelsavtalen EFTA-Makedonia (heretter kalt Avtalen) skal denne gjelde for:

a). Produkter som hører under kapitlene 25 til 97 i HS-nomenklaturen (tolltariffen), unntatt de varer som er oppført i Vedlegg I til Avtalen.

Vedlegg I omfatter noen få varer under posisjonene 35.01, 35.02, 35.05, 35.06, 38.09, 38.23 og 38.24. Ingen av unntakene i Vedlegg I gjelder for import til Norge, men varene er dels regulert av Protokoll A (se punkt (c) nedenfor).

Ingen av unntakene gjelder ved import til Makedonia når produktene har opprinnelse i Norge.

b). Fisk og andre marine produkter som er oppført i Vedlegg II til Avtalen.

Ved innførsel til Norge er det tollfrihet for de produkter som er oppført i Tabell 1, og som hører under pos.nr. ex 02.08, kap. 3, pos.nr. 15.04, ex 15.16, ex 16.03, 16.04, 16.05, ex 23.01 og ex 23.09.

Ved innførsel til Makedonia er det etablert overgangsordninger for tollavviklingen gjeldende i hhv 4 og 7 år for de angitte produkter. Se vedlegg 1 til dette rundskriv.

Hvalprodukter er forbudt innført til Makedonia (og Sveits/Liechtenstein) iht CITES-konvensjonen.

c). Bearbejdede landbruksprodukter som er omfattet av Protokoll A til Avtalen.

Ved innførsel til Norge vil vareomfanget være de produkter som er oppført i tabellene I og IV til protokollen. Tabell I inneholder kun varene: bomull-linters (1404.20), hydrogenert ricinusolje (kastorolje)(ex 1516.20) og linoxyn (ex 1518). Tabell IV er inntatt i sin helhet i Vedlegg 2 til dette rundskriv.

Ved innførsel til Makedonia er vareomfanget de produkter som er oppført i tabellene I og V til protokollen. Tabell V er inntatt i Vedlegg 3 til dette rundskriv.

d). Basis-landbruksprodukter omfattet av den bilaterale landbruksavtalen.

I henhold til den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og Makedonia skal Norge innrømme tollpreferanser for angitte basis-landbruksprodukter med opprinnelse i Makedonia, og Makedonia skal innrømme tollpreferanser for visse produkter (kun ost og akevitt) med opprinnelse i Norge. Disse produktene er oppført i hhv Vedlegg 1 og 2 til Landbruks-protokollen. Se vedlegg 4 til dette rundskriv.

5. IMPORT-/EKSPORTRESTRIKSJONER

Partene er enige om at det ikke skal innføres nye kvantitative import- og eksportrestriksjoner i samhandelen, jf Artikkel 8. Eksisterende restriksjoner og tiltak med tilsvarende virkning skal avvikles ved Avtalens iverksettelse. Makedonia er imidlertid innrømmet en overgangsperiode på 4 år til å kunne anvende sitt eksisterende system for lisensiering ved import og eksport av noen få industriprodukter - hovedsakelig petroleum- og metallprodukter. Disse fremkommer av vedlegg 5 til dette rundskriv.

6. TOLLPREFERANSENE

6.1 Innførsel til Norge

a) Frihandelsavtalen

Fra Avtalens ikrafttredelse skal produkter som er opprinnelsesprodukter fra Makedonia, i henhold til Avtalen være tollfrie ved innførsel til Norge.

Dette gjelder imidlertid ikke alle "bearbeidede landbruksprodukter" omfattet av Protokoll A, Tabell IV, idet tollsatsen for enkelte av disse produkter kun er nedtrappet en viss prosentandel. Avtalepartene har under visse forutsetninger forpliktet seg til ikke gi hverandre dårligere behandling når det gjelder handelen med bearbeidede landbruksprodukter enn den behandling som til enhver tid praktiseres overfor EU. For de bearbeidede landbruksprodukter kan partene anvende et system for råvarepriskompensasjon (RÅK).

RÅK-ordningen administreres av Statens Landbruksforvaltning. For mer detaljerte opplysninger vises til særskilt rundskriv vedrørende tollbehandling og tollsatser for såkalte RÅK-varer.

Nærmere om grunnlaget for tollpreferansene

Direkte innførsel

For produkter fra Makedonia med opprinnelse etter Avtalen som innføres til Norge ledsaget av et opprinnelsesbevis (Varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring) utstedt eller utferdiget i Makedonia, kan Avtalens preferansetollsatser ("Makedonia-satser") anvendes fra 1. mai 2002. Dette gjelder også produkter fra Makedonia som etter bearbeidelse der og kumulasjon med materialer med opprinnelse i EFTA-land får opprinnelse i Makedonia.

Produkter fra Makedonia som etter bearbeidelse der og kumulasjon med materialer med opprinnelse i EFTA-land har opprinnelse etter Avtalen i et EFTA-land, kan ved innførsel til Norge innrømmes samme tollpreferanse som ved direkte innførsel fra et annet EFTA-land. Det er forutsatt at varene er ledsaget av et Varesertifikat EUR.1 eller en fakturaerklæring hvorav fremkommer at opprinnelsesland er det aktuelle EFTA-land. Dette gjelder også opprinnelsesprodukter fra et EFTA-land som kun re-eksporteres fra Makedonia i uendret stand.

Innførsel via andre EFTA-land

For produkter som etter bearbeidelse i et annet EFTA-land og kumulasjon der med materialer med opprinnelse i Makedonia har opprinnelse etter Avtalen i Makedonia, kan Avtalens preferansetollsatser ("Makedonia") anvendes. Det er forutsatt at varene er ledsaget av et Varesertifikat EUR.1 eller en fakturaerklæring utstedt i det aktuelle EFTA-land hvorav fremkommer at varene har opprinnelse i Makedonia. Dette gjelder også produkter med opprinnelse i Makedonia som kun re-eksporteres fra et annet EFTA-land i uendret stand.

Produkter som etter bearbeidelse i et annet EFTA-land og kumulasjon der med materialer med opprinnelse i Makedonia har opprinnelse etter Avtalen i et EFTA-land, kan ved innførsel til Norge innrømmes samme tollpreferanse som ved direkte innførsel fra et annet EFTA-land. Det er forutsatt at varene er ledsaget av et Varesertifikat EUR.1 eller en fakturaerklæring hvorav fremkommer at opprinnelsesland er det aktuelle EFTA-land.

b) Den bilaterale landbruksavtalen (protokollen)

De landbruksprodukter som er omfattet av den bilaterale landbruksprotokollen mellom Norge og Makedonia og som er oppført i Vedlegg 1 til Landbruksprotokollen, kan ved innførsel til Norge fra iverksettningstidspunktet 1. mai 2002 innrømmes tollfrihet eller tollreduksjon i samsvar med de tollsatsene som er angitt.

Det er forutsatt at kravene til opprinnelse mv som fastlagt i de særlige opprinnelsesregler som er inntatt i Vedlegg 3 til landbruksprotokollen er oppfylt. For disse produkters vedkommende gjelder regelen om "direkte forsendelse" samt i vesentlig grad hovedprinsippet om at varene "i sin helhet" skal være fremstilt i Makedonia for å få opprinnelse i Makedonia. For noen produkter er det etablert listeregler. De særlige opprinnelsesregler er inntatt i siste del av Vedlegg 4 til dette rundskrivet. Som

opprinnelsesdokumentasjon benyttes varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring iht bestemmelsene i Protokoll B til frihandelsavtalen.

6.2 Innførsel til Makedonia

Frihandelsavtalen

Ved eksport til Makedonia av industrivarer med opprinnelse (opprinnelsesstatus) i et EFTA-land (for eksempel Norge), skal Makedonia innrømme EFTA-statene tollfri innførsel av de fleste produkter allerede fra iverksetningstidspunktet for Avtalen. For en del produkter med opprinnelse i et EFTA-land er det imidlertid avtalt overgangsordninger hvorefter tollene skal gradvis trappes ned mot full tollfrihet. Dette gjelder produkter omfattet av hhv Liste A og Liste B i Vedlegg III til Avtalen, jf. Vedlegg 6.

Makedonia har for disse produktene forpliktet seg til å tilstå EFTA-landene en behandling som ikke er dårligere enn det som tilstås tilsvarende produkter med opprinnelse i Det europeiske fellesskap.

a) For varer omfattet av Liste A til Vedlegg III, vil Makedonia gradvis avvikle tollene over en 6-års periode regnet fra iverksetningstidspunktet

b) For varer omfattet av Liste B til Vedlegg III, vil Makedonia gradvis avvikle tollene over en 9-års periode.

Første reduksjon starter 1 år etter iverksetningstidspunktet

Ved eksport fra EFTA av **bearbeidede landbruksprodukter** oppført i Tabell V til Protokoll A (jf Vedlegg 2) skal Makedonia innrømme EFTA-landene de samme tollpreferanser som Makedonia innrømmer EF ved innførsel av tilsvarende produkter med EF-opprinnelse. For de bearbeidede landbruksprodukter kan partene anvende systemet for råvarepriskompensasjon (RÅK).

Ved eksport fra EFTA av **fisk og andre produkter fra havet** skal Makedonia innrømme EFTA-landene tollfri innførsel for de fleste produkter allerede fra avtalens iverksetting. For enkelte produkter (særlig ørret og karpe) er det imidlertid avtalt overgangsordninger på hhv 4 og 7 år for tollavviklingen, jf Vedlegg 3.

Den bilaterale landbruksavtalen (protokollen)

Ved eksport fra Norge til Makedonia gis det innenfor denne bilaterale avtalen kun tollpreferanse (tollfrihet) innenfor gitte kvoter for ost/ostemasse (pos.nr. 04.06) og akevitt (pos.nr. ex 2208.90) oppført i Vedlegg 2 til landbruksprotokollen. Det forutsettes at dette er norske "opprinnelsesprodukter" iht de særskilte opprinnelsesregler som er inntatt i Vedlegg 3 til landbruksprotokollen.

Som opprinnelsesdokumentasjon kan benyttes vanlige opprinnelsesbevis i form av varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring iht bestemmelsene i Protokoll B til frihandelsavtalen, jf. Vedlegg 7.

7. VILKÅR FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING

Opprinnelsesreglene i Protokoll B til Avtalen og bestemmelser i nasjonal lovgivning, fastlegger de vilkår som må være oppfylt for at produkter skal være berettiget til preferansetollbehandling i samhandelen mellom EFTA-landene og Makedonia.

Betingelsene for at et produkt skal være gjenstand for preferansetollbehandling ved innførsel til Norge, er i korte trekk følgende:

1. Krav om preferansetollbehandling må settes frem av importøren (deklaranten) ved tollbehandlingen (fortollingen) av produktene.
2. Produktene må inngå i Avtalens vareomfang (dvs at konsesjon må være gitt).
3. Produktene må være fremstilt i frihandelsområdet i samsvar med opprinnelsesreglene inntatt i Protokoll B til Avtalen.
4. Forsendelsesregelen fastsatt i Protokoll B må være overholdt.
5. Det må foreligge tilfredsstillende opprinnelsesbevis for produktene i form av et Varesertifikat EUR.1 eller en fakturaerklæring.

8. NÆRMERE OM BETINGELSENE FOR PREFERANSETOLLBEHANDLING

8.1 Krav om preferansetollbehandling

Krav om preferansetollbehandling skal av importøren (deklaranten) settes frem ved fortollingen i rubrikk 36 på Enhetsdokumentet (innførselsdeklarasjonen). Rubrikken skal alltid være utfylt. Ved elektronisk deklarerer gjelder de bestemmelser om tolldeklarerer mv som er fastsatt for bruk av det automatiserte tollsystemet TVINN. Se særskilt utgitte "veiledere" for tolldeklarerer av varer i Norge (innførsel og utførsel).

Dersom det ved fortollingen foreligger tilfredsstillende opprinnelsesbevis for varene, skal krav om preferansetollbehandling fremsettes ved at det i rubrikk 36 på Enhetsdokumentet anføres "P" for varer som er opprinnelsesprodukter fra Makedonia. Preferansetollsats for Makedonia kan benyttes (deklarerer) ved fortollingen.

Hvis krav om preferansetollbehandling ikke er fremsatt på Enhetsdokumentet, dvs. at rubrikk 36 er besvart med "Nei", skal det ikke gis (deklarerer) preferansetollbehandling ved fortollingen selv om tilfredsstillende opprinnelsesdokumentasjon blir fremlagt (foreligger). Tollvesenet bør imidlertid i slike tilfeller, så vidt mulig, gjøre importøren oppmerksom på uoverensstemmelsen slik at eventuell rettelse kan foretas før fortolling av varene finner sted.

Dersom tilfredsstillende opprinnelsesdokumentasjon ikke foreligger ved fortollingen av varene, må importøren (deklaranten) anføre "JA" (deklarasjonskode TVINN - "J") i rubrikk 36 for å være berettiget til preferansetollbehandling (tollrefusjon) på grunnlag av senere fremlagt gyldig opprinnelsesdokumentasjon. Det forutsettes at deklaranten (vareeieren) har kjennskap til eller ut fra praksis ol har god grunn til å anta at det dreier seg om varer som har opprinnelsesstatus i henhold til denne Avtale. I disse tilfeller beregnes (deklarerer) toll etter ordinær tollsats (hvis ikke andre hjemler foreligger). Frist for senere fremleggelse av gyldig opprinnelses-dokumentasjon med søknad til lokal tollmyndighet om tollrefusjon (omberegning), er iht pkt. 5.2.2. i gjeldende tollforskrift 3 år regnet fra fortollingstidspunktet.

Dersom deklaranten (vareeieren) bestemt kjenner til at de aktuelle produkter ikke har opprinnelsesstatus i henhold til denne Avtale, skal preferansetollbehandling ikke kreves. Rubrikken fylles ut med "NEI". Ordinær toll beregnes (deklarerer) ved fortollingen.

I tilfeller der rubrikken er besvart med "NEI" (deklarasjonskode TVINN – "N"), men opprinnelsesdokumentasjon på et senere tidspunkt likevel blir fremlagt for Tollvesenet sammen med søknad om tilbakebetaling av toll, er tolldistriktssjefen i det enkelte tolldistrikt bemyndiget til å vurdere innrømmelse av preferansetollbehandling dersom Tollvesenet på grunnlag av annen fremlagt dokumentasjon ikke finner grunn til å betvile at varene er opprinnelsesprodukter i samsvar med Avtalens Protokoll B.

8.2 Opprinnelsesreglene

a. Generelt

Opprinnelsesreglene, som er inntatt i Protokoll B til Avtalen, tilsvarer materielt regler i EØS-avtalen og i EFTAs frihandelsavtaler med landene i Sentral- og Øst-Europa tilknyttet systemet med "europeisk kumulasjon", oppdatert pr. 1.1.2000. Bestemmelsene inneholder således bl.a. generell toleranseregel og regler om avvik fra territorialitetsprinsippet. Det er etablert liste-regler for alle varer samt normale alternative liste-regler. Når det gjelder drawback er Makedonia innrømmet en overgangsperiode inntil 31. desember 2003 hvoretter landet kan anvende et drawback-system med delvis tilbakebetaling av toll ved eksport av opprinnelsesprodukter (tilsvarende det som gjaldt for avtalelandene i Øst-Europa inntil utgangen av 2001).

Når det gjelder kumulasjon, gir opprinnelsesreglene kun adgang til bilateral kumulasjon mellom de parter som er tilknyttet denne frihandelsavtalen. Det er imidlertid enighet om en utviklingsklausul med målsetting om fremtidig inkludering av Makedonia i systemet med "europeisk kumulasjon".

Bestemmelsene knyttet til opprinnelsesbevis er de samme som gjelder i de øvrige europeiske frihandelsavtalene. Det vises ellers til etterfølgende detaljer.

Opprinnelsesreglene er i sin helhet inntatt som Vedlegg 7.

Opprinnelsesreglene er delt inn i to hoveddeler - de materielle artikler og listen over spesielle bearbeidingsprosesser som kreves for visse varer. Visse viktige definisjoner fremkommer av artikkel 1.

Det må innenfor avtaleområdet foretas en viss grad av produksjon for at en vare skal anses å ha opprinnelsesstatus i et EFTA-land (for eksempel Norge) eller i Makedonia. Med produksjon forstås all slags bearbeidning eller foredling herunder sammensetting og montering eller spesielle prosesser, dog unntatt slike minimale prosesser som er nevnt i artikkel 7 i Protokoll B (utilstrekkelig bearbeidning).

b) Oppnåelse av opprinnelsesstatus

Et produkt oppnår opprinnelsesstatus (med berettigelse til preferansetollbehandling) i et EFTA-land (Norge) eller i Makedonia såfremt det er produsert der i samsvar med opprinnelseskriteriene nedfelt i artikkel 2 i Protokoll B.

Hovedregelen i nevnte artikkel 2 er at et produkt må være enten:

- a. fremstilt i sin helhet i et EFTA-land (Norge) eller i Makedonia i samsvar med bestemmelsene i artikkel 5 i Protokoll B; eller
- b. fremstilt i et EFTA-land (Norge) eller i Makedonia av materialer som ikke er fremstilt i sin helhet der, forutsatt at disse materialer har gjennomgått **tilstrekkelig bearbeidelse eller foredling** i et EFTA-land eller i Makedonia i henhold til artikkel 6 i Protokoll B.

c) Produkter fremstilt i sin helhet

Hvilke produkter som er "fremstilt i sin helhet" i en avtalepart (f.eks. Norge) fremkommer av artikkel 5 i Protokoll B.

Dette er eksempelvis mineralske produkter som er utvunnet av avtalepartenes jord eller havbunn, vegetabiliske produkter som er høstet der, produkter av levende dyr som er alet der, produkter fra jakt og fiske, produkter fra sjøfiske, mv.

d) Produkter tilstrekkelig bearbeidet eller foredlet

Hvilke produkter som er "tilstrekkelig bearbeidet eller foredlet" i en avtalepart fremkommer av artikkel 6 i Protokoll B. Hovedregelen i nevnte artikkel 6 er at det ferdige produktet anses som tilstrekkelig bearbeidet eller foredlet når vilkårene fastsatt for det enkelte produkt i listen i vedlegg II til Protokoll B er oppfylt ("listereglene").

NB!! Det er utformet slike listeregler for alle varer selv om ikke alle varene nødvendigvis er omfattet av Avtalens vareomfang. Tollpreferansene avgjøres av de avtalte konsesjoner.

Av denne listen (listereglene) fremkommer for det enkelte aktuelle produkt alle de krav til bearbeidelse eller foredling som må utføres på ikke-opprinnelsesmaterialer som benyttes til fremstillingen av det ferdige eksportproduktet. Listen kan eksempelvis inneholde krav om at alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer blir å tilføres under en annen tollposisjon i HS-nomenklaturen (tolltariffen) enn den posisjon som det ferdige produktet hører under. Det kan også være verdibegrensninger for anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer (for eksempel en 40%-regel) eller spesifikke produksjonskriterier (for eksempel "produksjon fra garn").

e) Kumulasjon

Ifølge artikkel 3 i Protokoll B tillates såkalt kumulasjon. Dette innebærer at opprinnelses-materialer i en annen avtalepart (Makedonia eller ethvert EFTA-land) i samsvar med omhandlede protokoll anses som materialer med opprinnelse i den berørte avtalepart, forutsatt at de har gjennomgått bearbeidning eller foredling som går utover det som er nevnt i artikkel 7.

I tilfeller hvor de anvendte kumulasjonsmaterialer *ikke* gjennomgår bearbeidelse eller foredling utover slik utilstrekkelig bearbeidelse som fremkommer av artikkel 7, avgjøres varens opprinnelsesland på basis av det tilførte (kumulerte) materialet som har den høyeste tollverdien av slike opprinnelsesmaterialer som har medgått til produksjonen av ferdigvaren; eventuelt dersom tollverdien ikke kan er kjent eller kan påvises, på basis av det materialet som har den høyeste påviselige pris som er betalt for de anvendte (kumulerte) materialene i det aktuelle landet.

f) Diagonal kumulasjon

NB !!!

Det er i denne avtalen **ikke** etablert noen former for diagonal kumulasjon eller "europeisk kumulasjon" med land som ikke er part i Avtalen. Således, for ordens skyld gjøres oppmerksom på at produkter fra EF eller andre frihandelspartnere, med eller uten opprinnelsesstatus, blir å anse som tredjelandsvarer ("ikke-opprinnelsesprodukter") i relasjon til denne frihandelsavtalen.

g) Toleranseregul

I artikkel 6 nr. 2 i Protokoll B er det innført en såkalt generell toleranseregul på 10 %. Denne regelen innebærer at det - på visse vilkår - kan benyttes ikke-opprinnelsesprodukter som det i henhold til en gitt listeregul i Vedlegg II til Protokoll B egentlig ikke skulle være lov å benytte. En forutsetning er at verdien av disse materialene ikke overstiger 10 % av ferdigvarens "pris fra fabrikk". Eventuelle prosentregler i lista (f.eks. en 40 %-regul) er imidlertid absolutte og kan ikke overskrides ved bruk av den generelle toleranseregelen.

Eksempelvis, dersom en listeregul krever at alle anvendte ikke-opprinnelsesmaterialer skal skifte posisjonsnummer, medfører bestemmelsen (toleranseregelen) i artikkel 6 nr. 2 at ikke-opprinnelsesprodukter som ikke skifter posisjon likevel kan benyttes, forutsatt at verdien av disse produktene ikke overstiger 10 % av ferdigvarens pris fra fabrikk.

Eksempelvis, dersom en listeregul krever at alle anvendte ikke-opprinnelsesprodukter skal skifte posisjonsnummer og i tillegg begrenser totalverdien av alle anvendte ikke-opprinnelsesprodukter til 30%, medfører bestemmelsen (toleranseregelen) i artikkel 6 nr. 2 at ikke-opprinnelsesprodukter som ikke skifter posisjon likevel kan benyttes forutsatt at verdien av disse produktene ikke overstiger 10 % av ferdigvarens pris fra fabrikk samtidig som alle øvrige anvendte ikke-opprinnelsesprodukter ikke må overstige 20 % av ferdigvarens fritt fabrikk pris.

Den generelle toleranseregelen kan kun anvendes på produkter som har vært gjenstand for bearbeidelse/foredling utover minimale prosessene nevnt i artikkel 7 i Protokoll B.

Videre kan denne bestemmelsen ikke anvendes for å oppfylle listeregler for tekstilvarer som hører under kapitlene 50 til 63 i tolltariffen.

Tekstilvarer har imidlertid særlige toleranser gitt i Vedlegg I til Protokoll B:

For tekstilprodukter som det ved fototer i prosess-listen i Vedlegg II til Protokoll B er henvist til Anmerkning 5 i Vedlegg I, gjelder ikke vilkårene fastsatt i kolonne 3 i listen for det aktuelle sluttproduktet (ferdigvaren) for basis-tekstilmaterialer anvendt ved fremstillingen av dette produktet som til sammen utgjør 10% eller mindre av den totale vekten av alle basis-tekstilmaterialene som er benyttet til fremstillingen av produktet (basis-tekstilmaterialer er definert i nevnte Vedlegg I).

For tekstilprodukter som det ved fototer i prosess-listen i Vedlegg II til Protokoll B er henvist til Anmerkning 6 i Vedlegg I, kan tekstilmaterialer, med unntak av fôr og skredderlerret, som ikke tilfredsstillter regelen fastsatt i kolonne 3 i listen for det aktuelle sluttproduktet (ferdigvaren) likevel anvendes forutsatt at slike tekstilmaterialer skifter posisjon og verdien av dem ikke overstiger 8 % av ferdigvarens pris fra fabrikk.

h) Opprinnelsesland

Opprinnelsesland for en vare skal være det land/område hvor varen er produsert og har oppnådd opprinnelsesstatus i medhold av opprinnelsesregulenes artikkel 2. Det samme gjelder ved anvendelse av kumulasjonsbestemmelsene i artikkel 3 såfremt de berørte materialene er bearbeidet utover de minimale prosessene nevnt i artikkel 7.

Et opprinnelsesprodukt fra en avtalepart, som senere re-eksporteres i uendret stand fra en annen avtalepart eller som i den sistnevnte avtalepart ikke har gjennomgått noen bearbeidelse eller foredling utover de minimale prosessene nevnt i artikkel 7, beholder ved eksporten sitt (opprinnelige) opprinnelsesland og status som opprinnelsesprodukt.

Imidlertid, ved anvendelse av kumulasjonsbestemmelsene i Protokoll B artikkel 3 nr 3, når to eller flere benyttede materialer fra andre avtaleparter ikke er bearbeidet utover de minimale prosessene nevnt i artikkel 7, skal opprinnelseslandet fastsettes ut fra den avtalepart som har bidratt med den høyeste tollverdien (eller første påviselige pris) av de produkter det er kumulert med i forbindelse med tilvirkningen av det endelige produktet.

8.3 Territorialitetsprinsippet

For at en vare skal kunne gis preferansetollbehandling ved innførsel, må den ha oppnådd preferanseopprinnelse i én av statene som er part i avtalen. Dette innebærer at varen må være produsert uten avbrudd innen territoriet til én av avtalepartene. Dette er hovedregelen som er fastsatt i artikkel 12 nr. 1 til Protokoll B.

I henhold til artikkel 12 nr. 2 må en opprinnelsesvare som er utført fra en avtalepart til et annet land (ikke avtaleland), ved eventuell senere gjeninnførsel anses som et ikke-opprinnelsesprodukt, med mindre det kan tilfredsstillende godtgjøres overfor Tollvesenet at varen er den samme som den som i sin tid ble utført samt at varen ikke har gjennomgått noen bearbeidelse i utlandet utover det som har vært

nødvendig for bevare den i god tilstand.

Ifølge artikkel 12 nr. 3 tillates videre at man på visse vilkår kan utføre en del av bearbeidelsen eller foredlingen av en vare utenfor en avtalepart, uten at dette får noen betydning for sluttproduktets opprinnelsesstatus. Denne muligheten benevnes som *avvik fra territorialitetsprinsippet*. Betingelsene for slik bearbeidelse/foredling er blant annet:

- a. at varene som sendes ut for bearbeidelse/foredling enten er fremstilt i sin helhet i den angjeldende avtalepart eller der har vært gjenstand for bearbeidelse/foredling utover minimumsprosessene nevnt i artikkel 7,
- b. at eksportøren kan godtgjøre at det er de samme varene som gjeninnføres etter bearbeidelsen/foredlingen (i bearbeidet stand), og
- c. at verdien av den bearbeidelse/foredling som er foretatt utenfor den berørte avtalepart (inkludert frakt frem og tilbake) ikke overstiger 10 % av verdien av det sluttproduktet som det kreves preferanseopprinnelse for (dvs som det utstedes opprinnelsesbevis for).

Verdien av den bearbeidelse/foredling som er foretatt utenfor den berørte avtalepart skal telle med i forhold til eventuelle "verdiregler" for tredjelandsmaterialer gitt i "prosesslista". Listeregelen for sluttproduktet må være oppfylt, men den bearbeidelsen eller foredlingen som er foretatt utenfor avtaleparten, behøver ikke tilfredsstillende eventuelle gitte listekrav. Da dette i praksis medfører at avviket fra territorialitetsprinsippet kan fungere som en 10 %-toleranseregulering, kan følgelig den generelle toleranseregelen i artikkel 6 nr. 2 ikke benyttes samtidig med bestemmelsene i artikkel 12 nr. 3. Jf hhv artikkel 6 nr. 2 (b) og artikkel 12 nr. 4 og nr. 6.

Avvik fra territorialitetsprinsippet gjelder ikke for tekstilprodukter under tolltariffens kapitler 50 til 63, jf. artikkel 12 nr. 7.

8.4 Forsendelsesregelen

For at en vare skal kunne gis preferansetollbehandling, må den være sendt direkte fra hhv Makedonia eller fra et EFTA-land. Transitforsendelser av varer som utgjør en enkelt sending gjennom et tredjeland (ikke-avtaleland) er tillatt på visse vilkår, jf bestemmelser om dette gitt i artikkel 13 i Protokoll B.

Videre kan en vare gis preferansetollbehandling når den har vært på utstilling i et tredjeland. De nærmere vilkår for slike sendinger er inntatt i artikkel 14 i Protokoll B.

8.5 Tollrestitusjon

Med tollrestitusjon (drawback) forstås enhver ordning for tilbakebetaling, ettergivelse eller midlertidig fritak, helt eller delvis, av toll eller avgifter med tilsvarende virkning, pålagt importerte materialer som brukes i produksjonen av en ferdigvare. Det er en forutsetning at tilbakebetalingen eller ettergivelsen er en følge av at ferdigvaren eksporteres, men ikke hvis den er bestemt for innenlands bruk.

Forbud mot tollrestitusjon

I samsvar med artikkel 15 nr. 1 - 5 i Protokoll B er det som hovedregel forbudt å gi tollrestitusjon (drawback) for innsatsvarer anvendt til produksjon av en ferdigvare som det blir utstedt opprinnelsesbevis for (varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring).

Imidlertid, iht artikkel 15 nr. 6 er det enighet om at Makedonia frem til 31. desember 2003 likevel kan anvende en ordning med delvis tollrestitusjon (drawback) ved eksport av industriprodukter under kapitlene 25 til 97 i tolltariffen. Denne ordning må fungere slik at Makedonia ikke refunderer all den toll som er pålagt de anvendte innsatsmaterialer, men kun den toll som overstiger en sats på 5 %. For tekstilvarer under kapitlene 50 til 63 skal denne sats være 10%.

Ved eksport fra EFTA-landene til Makedonia gjelder bestemmelser tilsvarende de som gjelder for eksport fra EFTA-land til EU og avtaleland i Øst-Europa. Dvs at når opprinnelsesbevis blir utferdiget ved eksporten av ferdigvaren, gjelder forbudet mot drawback med enkelte unntak. Unntaket gjelder for materialer som ikke er av det slag som avtalen omfatter, uansett slike materialers opprinnelse.

I tilfeller hvor en eksportør i Norge velger ikke å utferdige opprinnelsesbevis for den eksporterte ferdigvaren, men i stedet velger å søke restitusjon (tilbakebetaling) av toll for innsatsmaterialer medgått til produksjonen (jf tolltariffens innledende bestemmelser § 14 nr. 10 (c) og § 19), må det alltid være en spesiell påtegning i rubrikk 44 på Enhetsdokumentet (utførselsdeklarasjonen), jf avsnitt 11.2 i dette rundskriv.

8.6 Kvalifiserende enheter

Tollvesenet skal bedømme hver vareenhet for seg med hensyn til om varen er berettiget til preferansetollbehandling. Dette innebærer at for et vareparti skal opprinnelsesvilkårene være oppfylt for hver enkelt vare. Det er ikke anledning til å betrakte varepartiet som en enhet, unntatt i de tilfeller hvor HS-nomenklaturen (tolltariffen) klassifiserer grupper, sett eller samlinger av varer som en enhet. Dvs ved vurdering av opprinnelsesstatus, må man først avgjøre under hvilket posisjonsnummer eksportvaren klassifiseres i tolltariffen, og deretter på denne basis finne ut hvilken opprinnelsesregel (listeregel) som gjelder for dette produktet.

Av dette følger eksempelvis at for importerte varer som er bearbeidet/foredlet eller reparert her i landet, må hele den bearbejdede/foredledede eller reparerte vare bedømmes som en enhet ved vurdering av hvorvidt opprinnelsesreglene er oppfylt. Et eventuelt opprinnelsesbevis må utstedes for hele enheten og ikke kun for de deler av varen som er tilført i Norge. For denne type varer vil grunnlaget for vurdering av eksportvarens opprinnelsesstatus kunne være et "inngående" opprinnelsesbevis som medfølger importvaren som skal bearbejdes/repareres, de nyinnsatte materialer og deler samt andre omkostninger som inngår i ferdigvarens utførselsverdi.

Varer i sett, klassifisert som "sett" i medhold av tolltariffens Alminnelige fortolkningsregel 3, kan i sin helhet anses som et opprinnelsesprodukt dersom den spesielle opprinnelsesregel for slike sett gitt i artikkel 10 i Protokoll B er oppfylt. Opprinnelsesregelen vil i disse tilfeller være oppfylt dersom alle komponentene i settet er opprinnelsesprodukter. I tilfeller hvor settet også består av ikke-opprinnelsesprodukter, vil likeledes reglen være oppfylt dersom verdien av ikke-opprinnelsesproduktene ikke overstiger 15% av settet pris fra fabrikk. Dersom et sett består av innførte bestanddeler, må disse komponentenes opprinnelsesstatus kunne dokumenteres ved fremleggelse av tilfredsstillende "inngående" opprinnelsesdokumentasjon.

Standard utstyr som hører til en vare skal regnes sammen med hovedvaren som en enhet. Et opprinnelsesbevis må omfatte hele enheten.

8.7.1 Delsendinger

I samsvar med bestemmelsene i artikkel 25 i Protokoll B, er det bestemt at en vare som hører under tolltariffens avsnitt XVI og XVII eller posisjon 73.08 eller 94.06, og som innføres i mer enn én sending, kan anses som én vare når importøren legger frem opprinnelsesbevis for hele enheten ved innførselen av den første delsendingen. Det er da forutsatt at samtarrifering senere kan foretas i henhold til bestemmelsene i tolltariffen (HS-nomenklaturens fortolkningsregel 2 a).

Slike delsendinger kan ikke gis preferansetollbehandling mot avskrivning på opprinnelsesbeviset (jf avsnitt 8.7.2). Ved tollbehandling av delsendinger skal det kreves opp ordinær toll, med mindre opprinnelsen av varer i den enkelte delsending er dokumentert ved egne opprinnelsesbevis.

Tollvesenet forsyner opprinnelsesbeviset for den komplette leveranse med stempel og dato. Når hele enheten foreligger kan preferansetollbehandling innrømmes på grunnlag av samtarrifering. Det påpekes at forsendelsesregelen må være overholdt for alle delsendingene.

8.7.2 Delfortolling

Dersom et opprinnelsesbevis omfatter et større kvantum varer enn det som blir angitt til fortolling, kan Tollvesenet skrive av det fortollede kvantum på opprinnelsesbeviset og legge en attestert fotokopi av dette ved Enhetsdokumentet (regnskapsbilaget). Opprinnelsesbeviset leveres tilbake til importøren og inndras ved siste delfortolling.

8.7.3 Samlesendinger

Opprinnelsen av varer i samlesendinger kan dokumenteres ved fremleggelse av ett opprinnelsesbevis under forutsetning av at alle varer i sendingen blir fortollet samtidig ved ett og samme ekspedisjonshet. Opprinnelsesbeviset påføres Enhetsdokumentets eksp. og løpenr. (første og siste nummer i ubrutt nummerrekke). Opprinnelsesbeviset oppbevares ved ekspedisjonsstedet, og deklarasjonene påføres anmerking om samlesending, samt referanse til angjeldende varesertifikat/fakturaerklæring.

Hvis varer i samlesendinger ikke blir fortollet samtidig, kan det på grunnlag av det originale opprinnelsesbeviset, utstedes nye "norske" varesertifikater EUR.1 som dekker leveransene til de enkelte mottakere. Som alternativ til nye varesertifikater EUR.1, kan det i Norge benyttes fotokopier av det originale opprinnelsesbeviset påført de respektive aktuelle antall kolli, vareslag, mv, som attesteres (legaliseres) av tollvesenet ved ansvarlig tollsted hvor varene beror under tollvesenets kontroll. Jf artikkel 20 i protokoll B til Avtalen.

8.7.4 Emballasje

Emballasje som tollmessig (tarifferingsmessig) behandles atskilt fra varen blir med hensyn til preferansetollbehandling å betrakte som en selvstendig vareenhet (se tolltariffens Alminnelig fortolkningsregel 5). Opprinnelsen for emballasje og varer skal i slike tilfelle være angitt særskilt i opprinnelsesbeviset. Hvis opprinnelsesbeviset omfatter slik emballasje og varer samlet, må begge deler tollbehandles uten tollpreferanse. Nytt opprinnelsesbevis må da skaffes til veie.

Annen emballasje anses som en enhet sammen med varen den omslutter og behandles på linje med andre materialer som brukes til fremstillingen av vedkommende vare.

9. VARESERTIFIKAT EUR.1 OG FAKTURAERKLÆRING

9.1 Generelt om opprinnelsesbevis

Krav om preferansetollbehandling skal i innførselslandet legitimeres ved fremleggelse av tilfredsstillende opprinnelsesbevis (varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring). Ved dette har eksportøren avgitt erklæring om at varene oppfyller vilkårene i opprinnelsesreglene. Et opprinnelsesbevis skal utferdiges i forbindelse med den fysiske utførselen av varene, på det tidspunkt den reelle eksport har funnet sted eller er sikret. Et varesertifikat EUR.1 skal under denne frihandelsavtalen alltid være attestert av eksportlandets tollmyndigheter. Et opprinnelsesbevis kan bare utferdiges til land som er part i Avtalen, for produkter som er omfattet av Avtalen og som er "opprinnelsesprodukter".

Norske eksportører må til enhver tid kunne bevise at det konkrete utstedte opprinnelsesbevis kun omfatter produkter som er "opprinnelsesprodukter" i medhold av opprinnelsesreglene i Avtalen. Av hensyn til etterkontroller (verifikasjoner) må en eksportør som har utferdiget et opprinnelsesbevis alltid oppbevare en kopi av opprinnelsesbeviset sammen med all bakgrunnsdokumentasjon som beviser varenes opprinnelsesstatus i minst 3 år. Norsk regnskapslovgivning har lenger oppbevaringsplikt.

Opprinnelsesbevisene - varesertifikatene EUR.1 og fakturaerklæringer - har en gyldighetstid på 4 måneder, jf artikkel 23 i Protokoll B.

Toll- og avgiftsdirektoratet har utarbeidet en egen "Veiledning for utfylling av opprinnelsesbevis ved eksport", som kan fås ved henvendelse til direktoratet (Tariff- og opprinnelses-seksjonen).

Varesertifikat EUR.1

kan benyttes for alle slags sendinger uansett varenes verdi. Slike sertifikater skal under denne frihandelsavtalen alltid attesteres av eksportlandets tollmyndigheter. Varesertifikater EUR.1 kan trykkes på norsk eller engelsk iht gitt trykningsinstruks. Et trykkeri må ha tillatelse fra Toll- og avgiftsdirektoratet.

Blanketten (i norsk versjon) leveres (selges) her i landet av Wittusen & Jensen A/S, Postboks 115 Kalbakken, 0902 OSLO. Tlf.: 22 90 20 00. Faks: 22 25 88 60.

Fakturaerklæringer

kan også benyttes for alle slags sendinger. Imidlertid må verdien av opprinnelsesproduktene i slike sendinger normalt ikke overstige NOK 50.000.

En "godkjent eksportør" iht bestemmelsene i artikkel 22 kan utferdige en fakturaerklæring uansett verdien av opprinnelsesproduktene i sendingen.

En fakturaerklæring kan påføres en faktura, en følgesedel eller ethvert annet handelsdokument som beskriver varene tilstrekkelig detaljert. Jf avsnitt 9.4. vedrørende utstedelse av fakturaerklæringer samt avsnitt 9.5 vedrørende "godkjent eksportør".

Privatimport

Sendinger av mindre verdi sendt fra privatperson til privatperson, og varer av begrenset verdi som utgjør del av reisendes personlige bagasje, kan på visse vilkår innføres uten fremleggelse av varesertifikat EUR.1 eller fakturaerklæring. De nærmere vilkår for slik import er inntatt i artikkel 26 i Protokoll B og i avsnitt 10 i dette rundskriv.

Innførsel til Norge

For preferansetollbehandling ved innførsel til Norge av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter Avtalen i Makedonia, skal opprinnelsen kunne dokumenteres ved fremleggelse av opprinnelsesbevis utstedt eller utferdiget i Makedonia.

For preferansetollbehandling ved innførsel til Norge fra et annet EFTA-land av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter Avtalen i Makedonia, skal opprinnelsen kunne dokumenteres ved fremleggelse av opprinnelsesbevis utstedt eller utferdiget i vedkommende EFTA-land, hvorav

fremkommer at opprinnelsesland er Makedonia.

Ved innførsel fra et annet EFTA-land av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter Avtalen i vedkommende EFTA-land ved bruk av materialer som er opprinnelsesprodukter fra Makedonia (kumulasjon), skal opprinnelsen kunne dokumenteres ved fremleggelse av opprinnelsesbevis utstedt eller utferdiget i vedkommende EFTA-land. Opprinnelsesland vil kunne variere.

Utførsel fra Norge

Ved utførsel til Makedonia av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus i medhold av opprinnelsesreglene i Norge, kan opprinnelsen og berettigelse til preferansetollbehandling dokumenteres ved utstedelse av et Varesertifikat EUR.1 eller utferdigelse av en fakturaerklæring. Ved produksjon og oppnåelse av opprinnelsesstatus i Norge, vil varens opprinnelsesland i de fleste tilfeller være Norge.

Ved gjenutførsel (re-eksport) fra Norge til et annet EFTA-land (eventuelt tilbake til Makedonia) av produkter som har oppnådd opprinnelsesstatus etter Avtalen i Makedonia, kan det utferdiges nytt opprinnelsesbevis på grunnlag av "inngående" opprinnelsesbevis - dvs opprinnelsesbevis som fulgte med varene ved innførselen hit til landet. Opprinnelsesland for slike varer er Makedonia.

Ved utførsel fra Norge til et annet EFTA-land av produkter som har oppnådd opprinnelses-status etter Avtalen i Norge ved bruk av (kumulasjon med) materialer som er opprinnelses-produkter fra Makedonia, kan opprinnelsesbevis utferdiges. Opprinnelsesland vil som hovedregel være Norge. Imidlertid, dersom varen kun har gjennomgått minimale bearbeidingsprosesser i henhold til artikkel 6 i Protokoll B, fastsettes opprinnelseslandet iht bestemmelsene i artikkel 2.

9.2 Utfylling av varesertifikat EUR.1

Et varesertifikat EUR.1 skal fylles ut av eksportøren eller en bemyndiget representant og attesteres av Tollvesenet. Sertifikatet kan fylles ut på et av avtalelandenes offisielle språk eller på engelsk. Formularet er i Norge forsynt med en ekstra kopi - merket "Kopi for eksportøren", som eksportøren selv skal beholde. Til hvert varesertifikat EUR.1 hører et søknadsskjema hvor eksportørene på baksiden skal gi opplysninger om varens produksjon mv eller avgi en standarderklæring, jf etterfølgende avsnitt 9.3. Ved eksport av varer fra Norge attesterer Tollvesenet et varesertifikat EUR.1 på grunnlag av de opplysninger (erklæringer) som er gitt i søknadsskjemaet og eksportørens erklæring gitt i sertifikatets rubrikk 12. Både varesertifikatet EUR.1 og det tilhørende søknadsskjema må være tilfredsstillende utfylt av eksportøren før Tollvesenet attesterer sertifikatet i rubrikk 11. Om det anses nødvendig, kan Tollvesenet før slik attestasjon finner sted forlange ytterligere dokumentasjon av grunnlaget for utstedelsen, herunder bevis for hvorvidt varene virkelig er "opprinnelsesprodukter" iht frihandelsavtalens opprinnelsesregler. Eventuelt kan etterkontroll (verifikasjon) av varens opprinnelse mv foretas etter at sertifikatet er utstedt og varene er eksportert. Det vises til artikkel 17 i Protokoll B.

Et varesertifikat EUR.1 kan av eksportøren fylles ut på et av avtalelandenes offisielle språk eller på engelsk. Dersom det fylles ut for hånd, skal dette gjøres med blekk (kulepenn) og med "trykte" bokstaver.

Når det gjelder utfyllingen av de enkelte rubrikker i varesertifikatet skal spesielt bemerkes:

Rubrikk 4: Land, gruppe av land eller territorium hvor varene anses ha sin opprinnelse

Opprinnelsesland er det land/område hvor varene har oppnådd opprinnelsesstatus i henhold til artikkel 2 - eventuelt etter artikkel 3. Ved eksport fra Norge til Makedonia, må det antas at opprinnelseslandet i de fleste tilfeller er Norge. Det vises for øvrig til omtale under avsnitt 8.2 og 9.1.

Rubrikk 5: Bestemmelsesland, -gruppe av land eller - territorier

For sendinger til Makedonia angis Makedonia. Ved eksport under denne avtalen til et annet EFTA-land angis vedkommende lands navn.

Rubrikk 7: Bemerkninger

På spesielle vilkår kan et varesertifikat utstedes etter at de varer det faktisk refererer seg til er eksportert. I slike tilfelle skal det i rubrikk 7 på varesertifikatet gis påtegningen "*UTSTEDT SENERE*". Jf artikkel 18 i Protokoll B.

I tilfelle av tyveri, tap eller ødeleggelse av et varesertifikat kan eksportøren på visse vilkår få utstedt et duplikatsertifikat. Rubrikk 7 på varesertifikatet skal i så fall gis påtegningen "*DUPLIKAT*". Duplikatet skal foruten å bære påtegning om datoen for utstedelse av det originale varesertifikat, også gjelde fra samme dato. Jf artikkel 19 i Protokoll B.

Rubrikk 8: Løpenr.; kollienes merke, nr., antall og art; vareslag

I denne rubrikken skal hver varepost nummereres fortløpende under hverandre. Den enkelte varepost

(vareslag) skal med sedvanlig handelsmessig betegnelse anføres tilstrekkelig detaljert til at varen kan identifiseres. For eksempel generelle uttrykk som "metervarer", "tekstilvarer", "matvarer", ol, skal ikke forekomme. For øvrig vises til notene på baksiden av sertifikatet.

Rubrikk 10: Fakturaer

Utfylling av denne rubrikken er ikke obligatorisk. Det tilrås imidlertid at denne rubrikken fylles ut da dette ofte vil lette tollbehandlingen ved innførselen i bestemmelseslandet.

Rubrikk 11: Tollvesenets påtegning

Opplysningen om eksportdokument, formular og nr. skal ikke fylles ut for eksport fra Norge. Dette er i varesertifikatet markert ved to horisontale streker. Ut for ordet "Tollsted" skal anføres tollstedets navn. Tollvesenets lokalforvaltning er tildelt spesielle stempler som skal nyttes ved Tollvesenets attestasjon av varesertifikater EUR.1. Videre påføres dato og tolltjenestemannens originale underskrift.

Rubrikk 12: Eksportørens erklæring

Eksportøren (en i firmaet med fullmakt) må undertegne denne rubrikken i original. Firmaets navn påføres i klartekst. En speditør, transportør, ol. kan bare undertegne for en eksportør dersom eksportørens fullmakt foreligger.

9.3 Utfylling av søknadsskjemaet for varesertifikat EUR.1

Søknadsskjemaet for utstedelse av et varesertifikat EUR.1 skal fylles ut av eksportøren i samsvar med det som kreves på baksiden av dokumentet. Eventuelle varebeskrivelser, produksjonsprosesser, materialforbruk, materialenes opprinnelsesstatus og opprinnelsesland samt verdier/priser mv må kunne dokumenteres. Eksportørens erklæring på baksiden må skrives under av firmaets ansvarshavende eller av en annen representant med ansvar/fullmakt knyttet til dette arbeidet.

Ut fra varens sammensetning, dokumentasjon, mv attesterer Tollvesenet sertifikatet på grunnlag av firmaets underskrift på søknadsdelen og i sertifikatets rubrikk 12. Denne metode kan i enkelte tilfelle være omstendelig og må uansett forventes å ta noe tid. Tollvesenet kan også forlange tilleggsdokumentasjon samt besiktigelse av produksjonsprosesser mv før attestasjon foretas.

Bruk av standarderklæringer

Som et alternativ til ovenstående metode,

kan norske eksportører på baksiden av varesertifikatet (på søknadsdelen) under avsnittet "BESKRIVER med dette de forhold som har gjort det mulig for varene å oppfylle disse vilkår", avgi en standarderklæring om produksjonen mm.

Mer grundige kontroller (verifikasjoner) blir da hovedsakelig foretatt i etterhånd. Eksportøren må imidlertid på ethvert tidspunkt straks kunne dokumentere erklæringens riktighet på Tollvesenets forlangende.

Følgende standarderklæringer kan brukes i forbindelse med varesertifikat EUR.1 ved eksport av opprinnelsesprodukter fra Norge til Makedonia:

a. "Varen(e) har opprinnelse i Norge iht EFTA/Makedonia-avtalen"

Merknad:

Gjelder for frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Makedonia.

Ved bruk av denne erklæring bekrefter eksportøren at berørt(e) vare(r) har oppnådd opprinnelsesstatus

iht opprinnelsesreglene i Protokoll B til frihandelsavtalen og at opprinnelseslandet er Norge, og at

samtidig også at varen(e) tilfredsstillr øvrige betingelser i nevnte Protokoll B.

Varen(e) kan eksempelvis være "fremstilt" i sin helhet" i Norge, ha oppnådd opprinnelsesstatus i

Norge etter "tilstrekkelig" bearbeiding eller foredling" eller eventuelt etter "bilateral kumulasjon".

b) "Varen(e) har opprinnelse i(her oppgis vedkommende avtalepart) iht EFTA/Makedonia-avtalen"

Merknad:

Gjelder for frihandelsavtalen mellom EFTA-landene og Makedonia.

Ved bruk av denne erklæring bekrefter eksportøren at berørt(e) vare(r) har oppnådd opprinnelsesstatus iht opprinnelsesreglene i Protokoll B til frihandelsavtalen, men at opprinnelseslandet er et annet

avtaleland enn Norge, og samtidig også at varen(e) tilfredsstillir øvrige betingelser i nevnte Protokoll B. Varen(e) kan eksempelvis ha oppnådd opprinnelsesstatus her i landet etter "bilateral kumulasjon", eller det dreier seg om ren reeksport av varer i uendret stand.

c) "Varen(e) har opprinnelse i Norge iht Norge/Makedonia-avtalen"

Merknad:

Gjelder for den bilaterale landbruksavtalen mellom Norge og Makedonia.

Ved bruk av denne erklæring bekrefter eksportøren at berørt(e) landbruksvare(r) har oppnådd opprinnelsesstatus i Norge iht opprinnelsesreglene i Vedlegg 3 i den bilaterale landbruksavtalen, og samtidig også at varen(e) tilfredsstillir øvrige betingelser i nevnte Vedlegg 3.

Varen(e) kan eksempelvis være "fremstilt i sin helhet" i Norge eller ha oppnådd opprinnelsesstatus i Norge etter "tilstrekkelig bearbeiding eller foredling".

Ved bruk av kumulasjonsbestemmelsene eller ved reeksport av varer uten bearbeidelse [se alternativ a) eller b) ovenfor], må det alltid foreligge opprinnelsesdokumentasjon fra utlandet - fra opprinnelig eksportør i den berørte avtalepart ("innkommende" opprinnelsesbevis).

Søknadsskjemaene og eventuelle tilhørende grunnlagsdokumenter (f.eks. eventuelle "innkommende" opprinnelsesbevis som dokumenterer kumulasjon/re-eksport), eventuelt kopier av sistnevnte, skal oppbevares av Tollvesenet i **minst 3 år** i tilfelle av etterkontroller mv.

9.4 Utstedelse av fakturaerklæringer

En fakturaerklæring kan benyttes og utferdiges av enhver eksportør for en sending som inneholder opprinnelsesprodukter hvis totale verdi er ikke overstiger NOK 50.000 (tilsvarer 6.000 euro), jf artikkel 21 nr. 1 (b) i Protokoll B.

En "godkjent eksportør" iht bestemmelsene i artikkel 22 i Protokoll B, kan benytte og utferdige en fakturaerklæring for opprinnelsesprodukter uten verdibegrensning, jf artikkel 21 nr. 1 (a).

En eksportør som er autorisert av Tollvesenet til såkalt "godkjent eksportør for utferdigelse av opprinnelsesbevis" skal alltid nytte fakturaerklæringer innenfor denne avtalen, se etterfølgende avsnitt 9.5.

Ordlyden i en fakturaerklæringen er i avtalepartenes ulike språkversjoner og på engelsk gjengitt under Vedlegg IV til Protokoll B. Erklæringen skal av eksportøren påføres fakturaen, følgeseddelen eller et annet handelsdokument som beskriver de aktuelle varer tilstrekkelig detaljert slik at de kan identifiseres. Eventuelle ikke-opprinnelsesprodukter i sendingen må tydelig merkes eller overstrykes i fakturaen. Eksportøren kan fritt benytte enhver språkversjon av fakturaerklæringen som er gitt i Protokoll B. En fakturaerklæring kan stemples, trykkes eller skrives (med skrivemaskin eller printer) på de nevnte handelsdokumenter. Dersom fakturaerklæringen fylles ut for hånd, skal dette gjøres med blekk (ev. kulepenn) og med "trykte" bokstaver.

En fakturaerklæring skal som hovedregel utferdiges i forbindelse med den fysiske eksporten av de produkter den refererer seg til. Eventuelt kan en fakturaerklæring utferdiges etter eksporten av de aktuelle varene såfremt den fremlegges for tollmyndighetene i importlandet innen 2 år etter innførselen av produktene. Nevnte verdigrense på NOK 50.000 gjelder for den enkelte sending. Det skal således utferdiges én fakturaerklæring for hver enkelt sending (når verdigrensen er overholdt).

En "sending" er i artikkel 1 (I) til Protokoll B definert å være:

"produkter som enten er sendt samtidig fra en eksportør til en mottaker eller produkter omfattet av ett enkelt transportdokument omfattende forsendelsen fra eksportør til mottaker, eller i mangel av slikt transportdokument, av en enkelt faktura."

Av dette følger eksempelvis at:

- i tilfeller der varer fra en eksportør til en mottaker er levert til en speditør i flere særskilt fakturerte partier, skal hvert vareparti ledsaget av en faktura anses å utgjøre en separat forsendelse som kan være dekket av en fakturaerklæring;
- ved postforsendelse av to eller flere pakker, i tilfeller der hver pakke er sendt med eget postfølgebrev (adressekort), skal hele varepartiet (alle pakkene) betraktes som en enkelt forsendelse hvis de er sendt etter samme bestilling og er dekket av en enkel faktura. Følgelig kan én fakturaerklæring bare benyttes dersom verdigrensen er oppfylt for hele varepartiet;
- en samling av forsendelser (samlesending) fra en speditør eller transportør til ulike mottakere i bestemmelseslandet ikke kan anses å være en enkelt forsendelse. Fakturaerklæring kan

eventuelt utferdiges dersom verdigrensen for den enkelte varesending er overholdt.

Fakturaerklæringens ordlyd:

a) Fakturaerklæringen skal på norsk ha følgende tekst:

**Eksportøren av produktene omfattet av dette dokument (tollmyndighetenes autorisasjonsnr.
1) erklærer at disse produktene, unntatt hvor annet er tydelig angitt, har 2)
preferanseopprinnelse.**

(Sted, dato, navn på den som undertegner i blokk-bokstaver og underskrift)

1)

Når fakturaerklæring er utferdiget av "godkjent eksportør", må firmaets autorisasjonsnummer oppgis her; ellers skal feltet utelates eller stå åpent.

2)

Her oppgis varens opprinnelsesland, som i norsk versjon er: "norsk" eller "makedonsk", eventuelt "islandsk" eller "sveitsisk".

b) Fakturaerklæringen skal på engelsk ha følgende tekst:**The exporter of the products covered by this document (customs authorization No. 1) declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of 2) preferential origin.**

(Sted, dato, navn på den som undertegner i blokk-bokstaver og underskrift).

Følgende verdigrenser gjelder for sendinger omfattet av fakturaerklæringer, fra tidspunktet for avtalenes ikrafttredelse (1. mai 2002) og inntil videre:

Land (myntenhet)	Verdigrense for sendinger omfattet av fakturaerklæring (6.000 euro)
Norge (krone)	50.000 NOK
Island (krona)	510.000 ISK
Sveits og Liechtenstein (franc)	10.300 CHF
Makedonia (dinarer)	363.732 MKD

De verdigrenser som er fastsatt av eksportlandet skal godtas av importlandet hvis varene er fakturert i eksportlandets valuta. Hvis varene er fakturert i valuta tilhørende et annet avtaleland skal importlandet godkjenne den verdigrense som er fastsatt av angjeldende land.

Hvis varene er fakturert i en valuta som ikke tilhører noen avtalepart (f.eks. i US-dollar), skal det alltid benyttes innførselslandets fastsatte verdigrense.

9.5. Godkjent eksportør

I samsvar med bestemmelsene i artikkel 22 i Protokoll B kan en eksportør autoriseres av tollmyndighetene i det enkelte avtaleland (eksportland) til å kunne utferdige fakturaerklæringer uten begrensning av verdien av opprinnelsesproduktene i sendingen. En slik eksportør betegnes "godkjent eksportør". Autorisasjon kan gis til eksportører som har hyppig eksport av varer og som fyller de vilkår

som ellers kreves for slik autorisasjon. Slike godkjente eksportører skal alltid benytte fakturaerklæringer som preferanseopprinnelsesbevis (ikke varesertifikater EUR.1).

På visse vilkår kan en godkjent eksportør også fritas fra å underskrive sine fakturaerklæringer i original, jf artikkel 21 i Protokoll B.

Norske eksportører som ønsker å bli autorisert under frihandelsavtalen EFTA/Makedonia kan søke berørt lokalt distriktstollsted. Eksportøren må forplikte seg til å oppbevare en kopi av fakturaerklæringen sammen med alle bevis som dokumenterer varenes opprinnelsesstatus, i minst 3 år i tilfelle etterkontroll.

Videre, må eksportøren godta enhver kontroll av regnskaper, produksjonsprosesser, mv, som Tollvesenet finner nødvendig. Det er utarbeidet spesielle søknadsskjemaer for "autorisasjon til å utferdige fakturaerklæringer". Disse formularene (RD-0003) kan rekvireres fra berørt tolldistrikt eller fra Toll- og avgiftsdirektoratet.

Den enkelte tolldistriktssjef er med dette delegert ansvaret for vurdering av hvorvidt norske eksportører også under denne frihandelsavtalen kan gis autorisasjon til å utferdige fakturaerklæringer uansett verdien av de berørte opprinnelsesprodukter. Direktoratet har for sitt vedkommende ingen merknader til at tillatelser allerede gitt til norske eksportører utvides til å omfatte også denne Avtalen.

Tolldistriktssjefen tildeler ved en eventuell autorisasjon den godkjente eksportøren et autorisasjonsnummer som eksportøren i det enkelte tilfelle skal påføre i teksten til fakturaerklæringen.

Tildelt autorisasjonsnummer skal påføres i parentes i fakturaerklæringen på følgende måte:

Eksempel: (*tollmyndighetenes autorisasjonsnummer*) **NO/02-367439554**

Autorisasjonen kan når som helst trekkes tilbake av kompetente tollmyndigheter (tolldistriktssjefen). Autorisasjonen skal trekkes tilbake dersom den godkjente eksportør ikke lenger oppfylder vilkårene eller kan gi de nødvendige garantier. For eksempel i tilfeller hvor det av ulike årsaker viser seg at eksportøren ikke kan dokumentere at eksporterte varer virkelig er opprinnelsesprodukter. Avhengig av omstendighetene kan en gitt autorisasjon trekkes tilbake helt eller delvis, for en viss periode eller for alltid. Det vises ellers til bestemmelsene i artikkel 21 og 22 i Protokoll B og til direktoratets brev til tolldistriktssjefene den 23. oktober 1997 (97/5411).

9.6 Eksportørens underskrift på opprinnelsesbevis

Eksportøren skal undertegne en erklæring både på varesertifikatet og på det tilhørende søknadsskjemaet. Ved bruk av fakturaerklæring skal eksportøren undertegne denne, samt påføre navnet i klartekst.

Den som undertegner skal enten selv være eksportør eller være ansatt i eksportørens firma og undertegne etter fullmakt gitt av firmaets ansvarshavende. Underskriften må være fullstendig - bare initialer er således ikke tilstrekkelig. Underskrifter påført ved navnestempler kan ikke godtas.

En godkjent eksportør i henhold til artikkel 22 i Protokoll B, kan unntas fra kravet om underskrift på fakturaerklæringer forutsatt at eksportøren har gitt tollmyndighetene i eksportlandet en skriftlig garanti for at vedkommende påtar seg det fulle ansvar for slike fakturaerklæringer, jf artikkel 21 nr. 5. Tolldistriktssjefene bemyndiges til å fritta norske eksportører for underskrift av fakturaerklæringer såfremt de nødvendige garantier er skriftlig avgitt av eksportørfirmaets ansvarshavende.

9.7 Gyldighetstid for opprinnelsesbevis

Artikkel 23 i Protokoll B til avtalen fastsetter den generelle gyldighetstiden for opprinnelsesbevis (varesertifikat EUR.1 og fakturaerklæring) til 4 måneder regnet fra utstedelsesdatoen til fremleggelsen av opprinnelsesbeviset for Tollvesenet i innførselslandet. Dispensasjon fra denne bestemmelse er bl.a. gitt når de berørte produkter er *fremlagt* for tollmyndighetene i importlandet før utløpet av nevnte frist.

Varer som er ankommet hit til landet og som beror under Tollvesenets kontroll, skal anses for å være *fremlagt* for Tollvesenet. Dette innebærer at varer som er innlagt på tollager o.l. senest 4 måneder etter utstedelse av det opprinnelsesbevis som omfatter varene, ikke vil miste sin berettigelse til preferansetollbehandling selv om varene blir "tatt ut av" tollageret og fortollet senere enn 4 måneder regnet fra opprinnelsesbevisets utstedelsesdato.

9.8 Oppbevaring av bevis og grunnlagsdokumenter

Enhver eksportør som utsteder eller foranlediger utferdiget et opprinnelsesbevis under denne avtalen, må kunne bevise at utstedelsen er korrekt innholdsmessig og reelt. Dette innebærer at eksportører må kunne dokumentere at de påførte opplysninger (antall varer, vareslag, mv) er korrekt samt at de produkter som er omfattet av utstedte opprinnelsesbeviset virkelig er "opprinnelsesprodukter" i samsvar med regelverket i avtalens Protokoll B.

Tollmyndighetene kan på ethvert tidspunkt kontrollere riktigheten av de avgitte opprinnelsesbevis og grunnlagsdokumenter for slik utstedelse.

Grunnlagsdokumenter/bevisdokumenter for utferdigelse av opprinnelsesbevis skal oppbevares av eksportøren i minst 3 år.

Grunnlagsdokumenter/bevisdokumenter kan eksempelvis være produksjonskalkyler, materialoversikter, materiell-/lagerregnskaper, leverandørbevis/-erklæringer, eksportfakturaer, importfakturaer, tollkvitinger, opprinnelsesbevis for innførte varer, mv. Eksportører skal på tilsvarende måte også oppbevare kopi av eventuelle opprinnelsesbevis utferdiget i form av fakturaerklæringer (herunder fotokopi av eksportfakturaen). For "godkjente eksportører" gjelder samme betingelser. For at opprinnelsesbevis skal kunne utferdiges for varer som re-eksporteres uten bearbeidelse i Norge eller eventuelt for varer som her i landet bare har vært gjenstand for slike minimale behandlinger (utilstrekkelig bearbeidelse) som nevnt i artikkel 7 i Protokoll B, må det foreligge en form for "innførseloppriinnelsesbevis" som grunnlag for denne utstedelsen. Slike "inngående" opprinnelsesbevis må kunne fremlegges.

Det vises til artikkel 28 nr. 1 og 2 i Protokoll B vedrørende eksportørens plikt til oppbevaring av opprinnelsesbevis og grunnlagsdokumenter. Tollmyndighetenes oppbevaringsplikter fremkommer av artikkel 28 nr. 3 og 4.

9.9 Mangler og feil, mv.

Mangler og feil

Hvis et opprinnelsesbevis blir avvist av Tollvesenet ved tollbehandlingen (fortolling) pga. mangler eller feil, eller hvis importøren ikke er i stand til å fremlegge et tilfredsstillende opprinnelsesbevis, skal varene ikke innrømmes preferansetollbehandling. Blir det imidlertid innen 3 år etter fortolling fremlagt tilfredsstillende opprinnelsesbevis for varene, kan preferansetollbehandling tilstås og omberegning foretas (jf gjeldende tollovforskrift). Det er en forutsetning at krav om preferansetollbehandling er fremsatt ved fortolling og at Tollvesenet ikke har grunn til å tvile på at varene ville vært berettiget til slik tollbehandling hvis tilfredsstillende dokumentasjon hadde foreligget allerede på fortollingstidspunktet. Søknader om omberegning/refusjon av toll, vedlagt originale dokumenter, sendes vedkommende lokale distriktstollsted.

Mistanke

Hvis Tollvesenet ved tollbehandlingen har mistanke om at varene ikke fyller betingelsene for preferansetollbehandling, kan importøren pålegges å fremskaffe ytterligere dokumentasjon og opplysninger til støtte for kravet. Tollvesenet skal i slike tilfelle gjøre en påtegning på Enhetsdokumentet om det forhold som har vakt mistanken, slik at preferansetollbehandling ikke blir innrømmet før saken er nærmere undersøkt. Den samme praksis skal også følges i tilsvarende tilfeller hvor opprinnelsesdokumentasjon ikke foreligger ved tollbehandlingen.

Verifikasjoner

Hvis Tollvesenet finner det nødvendig å foreta undersøkelser direkte hos den utenlandske produsent eller eksportør eller ønsker å innhente ytterligere opplysninger fra utlandet (verifiseringer), jf artikkel 32 i Protokoll B, må forholdet tas opp via direktoratet, Kontrollavdelingen, for videre behandling (verifikasjonsanmodninger til utlandet).

Tolldistriktet må oppgi hvorfor etterkontroll i utlandet ønskes og sende inn til direktoratet de berørte opprinnelsesbevis og andre aktuelle importdokumenter (fakturaer).

Importøren har i slike tilfelle krav på å få varene utlevert mot å stille sikkerhet for toll og avgifter. Som sikkerhet kan vanligvis godtas den generelle kredittordning for toll og avgifter, eventuelt kontant betaling av toll og avgifter.

10. VERDIGRENSER FOR SMÅSENDINGER/REISENDES BAGASJE

For følgende varer med opprinnelse i Makedonia eller i et EFTA-land kan preferansetollbehandling tilstås **uten** fremleggelse av et normalt opprinnelsesbevis som nevnt tidligere:

1. Varer (opprinnelsesprodukter) som utgjør del av reisendes personlige bagasje,

forutsatt at verdien ikke overstiger fastsatt beløpsgrense - NOK 10.000.

2. Varer (opprinnelsesprodukter) i "småsendinger" fra privatperson til privatperson, forutsatt at verdien ikke overstiger fastsatt beløpsgrense - NOK 4.100.

Følgende verdigrænser gjelder fra avtalens ikrafttredelse (1. mai 2002) og inntil videre:

Land (myntenhet)	Småsendinger fra privatperson til privatperson (500 euro)	Reisendes personlige bagasje (1.200 euro)
Norge (krone)	4.100 NOK	10.000 NOK
Island (krona)	43.000 ISK	100.000 ISK
Sveits/Liechtenstein (franc)	900 CHF	2.100 CHF
Makedonia (dinarer)	30.311 MKD	72.746 MKD

De verdigrænser som er fastsatt av eksportlandet skal godtas av importlandet hvis varene er fakturert i eksportlandets valuta. Hvis varene er fakturert i valuta tilhørende et annet avtaleland skal importlandet godkjenne den verdigrænse som er fastsatt av angjeldende land.

Disse bestemmelser skal bare anvendes for varer som ikke har handelsmessig karakter. Dvs at varene skal være bestemt for varemottakeren eller den reisende selv eller for den nærmeste familie. Varenes antall og art er også av betydning for Tollvesenets bedømming av varenes handelsmessige karakter. Det skal avgis en forenklet erklæring om opprinnelsen. Dette er en forenklet erklæring som enten kan avgis skriftlig av eksportøren (f.eks. på posttolldeklarasjonen CN22/CN23 eller på et papir vedheftet denne) eller muntlig av importøren. Det viktigste er at Tollvesenet ut fra produksjonsmerker ol. ikke har grunn til å betvile riktigheten av erklæringen, dvs varenes berettigelse til preferansetollbehandling.

11. TOLLDEKLARERINGEN

11.1. Ny landgruppe i TVINN

Preferansetollsats for innførsel av varer med opprinnelse i Makedonia er innlagt i Tollvesenets elektroniske deklarasjonssystem – TVINN.

På bakgrunn av denne frihandelsavtalen inngått mellom EFTA-landene og Makedonia samt den bilaterale avtalen mellom Norge og Makedonia, er **TMK** opprettet som ny landgruppe i TVINN.

11.2. Utfylling av Enhetsdokumentet ved innførsel

For å oppnå preferansetollbehandling er det nødvendig å fremsette krav om dette i rubrikk 36 på Enhetsdokumentet (innførselsdeklarasjonen) ved tollbehandlingen/fortolling. Nevnte rubrikk skal alltid fylles ut og besvares for alle slags sendinger. Dersom varene er berettiget til preferansetollbehandling, må krav om dette settes frem på Enhetsdokumentet selv om opprinnelsesdokumentasjon ikke foreligger på fortollingstidspunktet.

Koder som skal anføres i rubrikk 36 på Enhetsdokumentet ved TVINN-deklarasjon er følgende:

"P": for opprinnelsesprodukter i henhold til Avtalen mellom EFTA-landene og (bl.a.) Makedonia, hvor opprinnelsesbevis foreligger på fortollingstidspunktet;

"N": hvis varene ikke er berettiget til preferansetollbehandling;

"J": hvis varene er berettiget til preferansetollbehandling, men opprinnelsesbevis ikke foreligger på fortollingstidspunktet.

Dersom krav om preferansetollbehandling fremsettes og tilfredsstillende opprinnelsesbevis for de aktuelle varene allerede foreligger ved fortolling, kan preferansetollbehandling i samsvar med tolltariffens preferansetollsats for Makedonia deklarerer og innrømmes. Koden som skal nyttes i

rubrikk 36 er "P".

Ved innførsel av varer med opprinnelse i Makedonia skal landkoden som benyttes i Enhetsdokumentets rubrikk 34a være "MK".

Dersom krav om preferansetollbehandling fremsettes og tilfredsstillende opprinnelsesbevis for de aktuelle varene ikke foreligger ved fortollingen av dem, må ordinær toll beregnes/deklarerer. Krav om preferansetollbehandling for varer fra Makedonia deklarerer i slike tilfeller med kode "J" i rubrikk 36 i Enhetsdokumentet. Når slikt krav er fremsatt ved fortollingen, kan søknad om preferansetollbehandling (omberegning), vedlagt tilfredsstillende opprinnelsesbevis, fremmes innen 3 år etter fortollingstidspunktet, jf. tollovsforskriften punkt 5.2.2.

For deklarerings/beregning av preferansetollsats kreves at vareeieren/deklaranten besitter originalt og gyldig opprinnelsesbevis omfattende de aktuelle varer. I Enhetsdokumentets rubrikk 44 skal alltid oppgis hvilke type opprinnelsesbevis som er grunnlaget for preferansetollbehandlingen, samt opprinnelsesbevisets nummer (f.eks. "EUR.1 nr. G 123456" eller "fakturaerkl. nr. 12345/2001"). NB! Referansekode **SER** må benyttes.

Ved deklarerings i Tollvesenets elektroniske deklarasjonssystem TVINN plikter importøren å oppbevare opprinnelsesbevis og andre grunnlagsdokumenter i original i minst 10 år etter fortollingen, jf. tollovsforskriften avsnitt 6.4. For kontroll av korrekt tolldeklarerings og beregning av toll kan Tollvesenet på ethvert tidspunkt be om at berørte opprinnelsesbevis blir fremlagt/forevist i original.

11.3 Utfylling av Enhetsdokumentet ved utførsel

Ved utførsel av varer til Makedonia vil det som hovedregel (med enkelte unntak) være forbud mot drawback i Norge når et preferanseopprinnelsesbevis blir utstedt for eksportvaren (se avsnitt 8.5 i dette rundskriv)

For å lette søknadsprosedyren i forbindelse med eventuelle søknader om drawback i tilfeller hvor eksportøren velger ikke å utferdige et preferanseopprinnelsesbevis for eksportvaren, skal det i rubrikk 44 på Enhetsdokumentet for utførsel gis følgende påtegning ved utførsel av varer fra Norge til Makedonia:

"EFTA-opprinnelsesbevis verken er eller vil bli utstedt for varene".

12. VARER DISPONERT OVER UTEN TOLLVESENETS MELLOMKOMST

Varesendinger som ved innførsel til Norge, eventuelt etter godsregistrering, transittering eller forpassing, blir disponert over eller stilt til rådighet for varemottaker uten Tollvesenets mellomkomst (tillatelse) i strid med gjeldende bestemmelser om innførsel, transittering/forpassing, godsregistrering, tollagring og utlevering av varer, og som derfor senere blir fortollet i samsvar med reglene i tollovens §§ 32, 56 eller 57, skal normalt ikke gis preferansetollbehandling selv om tilfredsstillende opprinnelsesbevis blir fremlagt. Begrunnelsen for dette er at Tollvesenet i slike tilfeller ikke har hatt noen faktisk eller fysisk mulighet til å foreta kontroll med henblikk på opprinnelsen idet varene allerede kan være tatt i bruk, være videresolgt eller konsumert/forbrukt.

Tolldistriktssjefen kan imidlertid ut fra gitt delegering og gjeldende retningslinjer etter vurdering i konkrete enkelttilfeller innrømme preferansetollbehandling dersom Tollvesenet ikke har grunn til å betvile varenes opprinnelsesstatus og berettigelse til preferansetoll-behandling.

13. STRAFFEBESTEMMELSER - TOLLOVEN

Etter tollovens § 64 er det straffbart å legge frem, utstede eller foranledige utstedt uriktig opprinnelsesbevis eller legitimasjonsdokument. For at straff skal kunne komme til anvendelse, kreves det at vedkommende visste eller burde forstått at dokumentet var uriktig.

Anmeldelse blir på vanlig måte å sende politiet såfremt det må antas at det foreligger straffbart forhold

fra den som legger frem et uriktig opprinnelsesdokument eller legitimasjonsdokument;

eller

fra den som utsteder eller foranlediger utstedt slike dokumenter som er bestemt å tjene som bevis ved tollekspedisjon i et annet land.

Gjenparter av eventuelle anmeldelser sendes Toll- og avgiftsdirektoratet, ved Kontrollavdelingen. Videre, uavhengig av om vedkommende importør eller eksportør i Norge blir å straffe eller ikke, kan en produsent eller andre som i utlandet har avgitt et uriktig opprinnelsesdokument straffes etter nasjonal lovgivning, jf. artikkel 34 i Protokoll B.

I tilknytning til foranstående vises til §§ 8, 17, 32, 56 , 57 og 64 i lov av 10. juni 1966 om toll med senere endringer (tolloven).

Oslo, 26. april 2002
